

Borging risicocommunicatie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor

Ilse Breij, VRBN

Emmy Wagenmakers, VRBZO

Maart 2020

Inleiding

In 2019 is een risicocommunicatietraject uitgevoerd op het thema 'vervoer gevaarlijke stoffen per spoor'. In de evaluatie hiervan hebben alle deelnemers uitgesproken er belang aan te hechten om de aandacht voor dit thema niet eenmalig te laten zijn. Op basis van input van de deelnemers en input van de beide Veiligheidsregio's is dit voorstel voor de borging tot stand gekomen.

Het voorstel is opgebouwd in drie delen. Deel 1 gaat in op de borging bij de doelgroepen die voor dit risicocommunicatietraject zijn vastgesteld. Daarnaast is er in dit deel aandacht voor drie 'aanvullende' doelgroepen. Het tweede deel gaat in op de mogelijkheden voor het borgen van risicocommunicatie over het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het laatste deel van dit document is gewijd aan de samenwerking tussen de gemeenten en Veiligheidsregio bij de borging.

Deel 1: Borging bij onze doelgroepen

Inwoners, werkenden, studerende en langdurig verblijvende

Om de risicocommunicatieboodschap ten aanzien van het thema vervoer gevaarlijke stoffen per spoor levend te houden bij de doelgroep (mensen die in de 200 meterzone van het spoor wonen, werken, studeren of langdurig verblijven), ondernemen we de volgende acties.

1. Jaarlijks herhalen van de campagne
 - We herhalen de campagne jaarlijks gelijktijdig via de inzet van eigen social media van de gemeenten. Hiervoor zetten we de al ontwikkelde uitingen in¹.
 - Als aanvulling op de social media-inzet via de gemeentelijke kanalen, zetten we een betaalde geografisch getargette social media campagne in. In aanvulling op de reeds ontwikkelde uitingen, worden hiervoor indien nodig nieuwe uitingen ontwikkeld.
Een dergelijke campagne wordt zodanig ingericht dat alleen mensen die zich in de 200 meterzone van het spoor bevinden, bloot worden gesteld aan campagne-uitingen via social media. Hiermee vergroten we enerzijds het bereik onder de doelgroepen werkenden, studerende en langdurig verblijvende en anderzijds het bereik de video-animatie en de website www.ophetjuistespoor.nl. Uiteraard brengt een dergelijke campagne kosten met zich mee. Deze kosten zullen voor rekening komen van de deelnemende gemeenten². De Veiligheidsregio zal dit traject coördineren en faciliteren.
2. Actualiteit aangrijpen
Gemeenten kunnen de actualiteit aangrijpen om op andere momenten in het jaar via sociale media de video-animatie en website extra onder de aandacht te brengen. Denk hierbij aan werkzaamheden aan het spoor, ruimtelijke ontwikkelingen in de spoorzone e.d.

Nieuwe inwoners

Binnen de spoorzone van 200 meter vestigen zich uiteraard ook nieuwe inwoners. Om deze nieuwe inwoners te bereiken ontvangen zij de spoorkaart. Omdat niet iedere gemeente meer in een welkomspakket voorziet voor nieuwe inwoners, is het aan iedere gemeente om hiervoor een aanpak te ontwikkelen.

Anderstaligen

Hoewel er bij de totstandkoming van de risicocommunicatiestrategie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor, expliciet voor is gekozen om niet te vertalen, kan er bij gemeenten een behoefte ontstaan om materiaal toch te laten vertalen. Wanneer deze wens er is, kan de Veiligheidsregio hierin voorzien. De kosten die hiermee gemoeid zijn, komen voor rekening van de betreffende gemeente.

Evenementenbezoekers

Wellicht komt het voor dat er een evenement plaatsvindt in de spoorzone. Is dit het geval, en is er behoefte vanuit de gemeente, dan kan een Eventspecialist van de Veiligheidsregio bij overleggen hierover aansluiten³.

¹ Tijdens de bijeenkomst van 16 april a.s. bespreken we welk moment in het jaar het best is om de campagne te herhalen.

² Tijdens de bijeenkomst van 16 april a.s. zal een bureau dat gespecialiseerd is in dergelijke social media inzet, een toelichting geven en met daaraan gekoppeld een kostenindicatie. Indien een gemeente al een samenwerkingsverband heeft met een partij, dan kan deze uiteraard voorgedragen worden bij de Veiligheidsregio's.

³ VRBN en VRBZO verkennen de mogelijkheden om een specifieke risicocommunicatiestrategie op te stellen ten aanzien van het thema evenementenveiligheid.

Deel 2: Borging bij ruimtelijke ontwikkelingen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen in de spoorzone waarbij een gemeente advies vraagt aan de Veiligheidsregio, wijst de Veiligheidsregio concreet op de inzet van risicocommunicatie.

Tevens kunnen gemeenten in het traject van vergunningsverlening in een vroegtijdig stadium het gesprek aangaan met projectontwikkelaars over de verantwoordelijkheid die zij hebben ten aanzien van risicocommunicatie. De gemeente kan hierover concrete afspraken maken binnen het vergunningsverleningstraject.

Deel 3: Samenwerking

Om de borging van de risicocommunicatie 'Vervoer gevaarlijke stoffen per spoor? Heb de risico's door!' te realiseren, werken beide Veiligheidsregio's en gemeenten nauw samen. De Veiligheidsregio regisseert, coördineert en faciliteert, terwijl de gemeenten afzender en uitvoerder van risicocommunicatie zijn. Daarnaast houden zowel gemeenten als veiligheidsregio het onderwerp 'risicocommunicatie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor' actueel in hun eigen organisaties.

Dit betekent voor de gemeenten dat zij op basis van een eigen aanpak draagvlak voor borging creëren. De ervaring leert dat het voortraject per gemeente dusdanig verschillend is verlopen, dat er geen eenduidig advies te geven is over hoe dit aangepakt kan worden in de gemeente. Bij de ene gemeente kan dit op informele wijze plaatsvinden, terwijl bij een andere gemeente een meer formele aanpak⁴ gewenst is.

Vanuit haar rol zal de Veiligheidsregio het volgende ondernemen:

- Borgen risicocommunicatie in het algemeen en risicocommunicatie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor in het bijzonder in beleid:
 - Meerjarenkoers en –beleid 2020-2023
 - Regionaal Risicoprofiel
 - Risicocommunicatiebeleid
- Overlegmomenten organiseren. Het doel hiervan is om ervaringen rondom de borging te delen en te evalueren. Op basis hiervan kan de borging eventueel bijgesteld worden.
- Risicocommunicatie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor agenderen voor de tweejaarlijks spoorveiligheidsoverleg VRBZO (hieraan nemen alle spoorgemeenten van Zuidoost-Brabant deel).
- Mijlpalen en resultaten delen via de ambtelijke lijn van de Veiligheidsregio's.
- Link leggen tussen risico- en crisiscommunicatie. Afstemmen handelingsperspectieven risicocommunicatie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor met Bevolkingszorg.
- Onderhouden van contacten met externe stakeholders. Indien externe stakeholders zich tot een gemeente wenden, kan de gemeente hen doorverwijzen naar de Veiligheidsregio's.

Kostenverdeling

In lijn met de totstandkoming van de risicocommunicatiestrategie en uitrol hiervan is de kostenverdeling als volgt:

De Veiligheidsregio's nemen de kosten voor rekening die samenhangen met het ontwikkelen van aanvullende campagnematerialen (denk aan de uitingen voor de geografisch getargete social media campagne). Per jaar wordt op basis van prioriteiten bepaald wat de hoogte van dit budget is.

De kosten die samenhangen met de uitrol in de gemeenten, komen voor rekening van de betreffende gemeente. Denk aan de kosten voor het bestellen van spoorkaarten voor nieuwe inwoners (drukkosten), uitrol van de geografisch getargete social media campagne in de betreffende gemeente, kosten voor vertalingen e.d.

De inzet qua capaciteit vanuit de gemeente is op basis van dit voorstel gering. Wij schatten daarom in dat de kosten in zijn totaliteit voor gemeenten relatief gering zullen blijven.

⁴ Risicocommunicatie in het algemeen en risicocommunicatie vervoer gevaarlijke stoffen per spoor in het bijzonder kan geborgd worden via de Omgevingswet. Via zorgplichten in het Omgevingsplan gekoppeld aan een programma. Zie voor meer informatie 'Handreiking Veilige Leefomgeving'.